

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ

BOLGÁR HÍREK

11/12 · 2024

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

25 юбилеен Булфест • 25. jubileumi Bulfest • Димитровден в Будапеца

Demeter-nap Budapesten • Блиц интервю със София Иринков • Villáminterjú Irinkov Sophiával

25 ЮБИЛЕЕН БУЛФЕСТ В БУДАПЕЩА

На 9 ноември близо 80 българчета, в по-голямата си част пето поколение, родено тук, в Унгария, показаха и доказаха на препълнения огромен салон на RaM Colosseum в Будапеща какво е да си Българин. Галаконцерт в две части разказа чрез стъпки, ритми, песни за красотата на България и какво означава Татковина.

Танцуваха Северняшки, Шопски, Добруджански, Варненски, Шиници, автентичен ямболски Коледарски, Пирински, Тракийски!

Виртуозно! На живот и смърт! Под съпровод на оркестър „Право“ - музиканти от много висока класа, солисти на Унгарския гържавен ансам-

бъл, които за пореден път доказаха, че познават и усещат магията на българската музика с всяка своя фибра!

Бяхме свидетели на това, как децата и младежите от танцовите ансамбли „Росица“ и „Янтра“ танцуваха и пяха, както унгарците казват – сухо око не остана. Те организираха за 25. път своя празник озаглавен „Булфест“, който се е наложил като традиция, събира и обединява всяка година българска и унгарска публика. Непотривими бяха енергията и полета на младежкия танцов ансамбъл „Янтра“, гостойно носещ името на река Янтра, която тече през земите, откъдето са дошли голяма част от българите в Унгария. А детският танцов състав, избрал името на река Росица, която се влива в Янтра, взриви залата. От години сме свидетели как в него „прохождат“ за танца най-малките членове на общността, за да се вляят и продължат своя път в танцов ансамбъл „Янтра“.

Тази незабравима вечер доказва, че вече пето поколение българчета знаят и разказват за природните феномени на България, за българските ценности, за магията на българския фолклор и за красотата на всичките ни етнографски области. И благодарение на своите ръководители Данчо Мусев и Теодора Иванова, на преподавателите Виктория Танев, Начо Фико и Иван Розалинов, разказват и танцуват с гордост, пазейки ревниво българския дух и традиции.

Защото да си българин е принадлежност. Но трябва и чисто сърце, за да го почувстваш и разбереш. И да знаеш как да го изразиш. А те знаят!

г. х.

25. JUBILEUMI BULFEST BUDAPESTEN

November 9-én közel nyolcvan, többségében ötödik generációs magyarországi bolgár gyerek mutatta meg a budapesti RaM Colosseum zsúfolásig telt hatalmas termében, mi is bolgárnak lenni. Kétrészes gálakoncert mesélt lépésekben, ritmusokban, dalokban Bulgária szépségéről és arról, mit jelent a Haza.

Jártak északi, sop, dobrudzsai, várnai, vékás, autentikus jamboli koledár, pirini és trákiai táncokat!

Virtuózan! Élete-halálra! A Pravo zenekar kísérete mellett, melynek tagjai elsőrangú zenészek, felléptek a Magyar Állami Népi Együttes szílistái, akik újfent bizonyították, hogy ismerik és minden porcikájukkal érzik a bolgár zene varázsát!

A Roszica és a Jantra táncgyüttesek kötelékébe tartozó gyerekek és fiatalok úgy táncoltak és énekeltek, hogy – ahogy a magyarok mondják – szem nem maradt szárazon. 25. alkalommal rendezték meg a Bulfest nevű ünnepséget, mely immár meggyökeresedett hagyomány, és minden évben nagyszámú bolgár és magyar közönséget vonz. A Jantra ifjúsági táncgyüttes energiája és lendülete leírhatatlan volt, méltán viselik a Jantra folyó nevét, mely azokon a földeken folyik keresztül, ahonnan a magyarországi bolgárok legnagyobb része származik. A gyermek táncgyüttes pedig, mely a Roszica nevet választotta (jelképet látva abban, ahogy a Roszica folyó a Jantrába ömlik), valósággal felrobbantotta a termet. Évek óta kísérelhetjük figyelemmel, ahogy kereteiben a közösség legkisebb tagjai megteszik első lépéseiket a tánc világában, hogy aztán a Jantra táncgyütteshez csatlakozva folytassák útjukat.

E felejthetetlen este bizonyította, hogy az ifjú bolgároknak immár az ötödik nemzedéke ismeri és meséli el Bulgária természeti jelenségeit, a bolgár értékeket, a bolgár folklór varázsát és minden néprajzi térség szépségét. S vezetőiknek, dr. Muszev Dancsónak és Ivanova Teodórának, valamint tanárainknak, Tanev Viktóriának, Fikó Nacsónak és Rozalinov Ivánnak köszönhetően büszkén mesélnek és táncolnak, féltve őrizve a bolgár szellemiséget és hagyományokat.

Mert bolgárnak lenni hovatartozást jelent. De szükség van tiszta szívre is, hogy átérezd és megértsd. S hogy tudd, hogyan fejezd ki. Márpedig ők tudják!

h. g.

Денят е известен и като Митровден или Разпус. С него завършва периодът, за който се наема сезонните работници и става разплащането с тях. Започвало е и спазарването на работници за следващата година. В Унгария го наричат и Ден на гелбата, тъй като в края на градинарския сезон градинарите са си погеляли печалбата от производството и търговията със зеленчуци.

В народния календар честването на свети Димитър се свързва с поврат в годишното време и с началото на зимата. Според поверието от бялата брада на светеца се изсипват първите снежинки. „Свети Димитър зима носи, а Свети Георги – лято“ – гласи българска поговорка. След Димитровден стопаните прибират ралата си под стрехите и подреждат гървата за огрев.

И тази година на празника в Българския културен дом градинарите донесоха от своята продукция, с която беше уредена малка изложба от есенни зеленчуци. Свещеникът поп Танчо благослови труда и празнуващите. Те бяха поздравени и от председателя на Дружеството на българите в Унгария Димитър Танев, също именуик. Всич-

ки именуци бяха почетени със скромен подарък – бутилка българско вино.

Местните състави – детската танцова група „Росица“, младежкия танцов състав „Янтра“ и фолклорна група „Зорница“, които представляват всички възрасти от 5 до 99 години, – също допринесоха с танци и песни за настроението на празника. Пог звуците на оркестъра на Слободан Веретич и певицата Бранка Башич, които имат богат репертоар от българска народна музика, присъстващите също се веселиха и играха хора в кръглата зала на Българския културен дом.

Това е един от най-важните празници в традиционния календар на нашата общност.

г. х.

DEMETER-NAP BUDAPESTEN

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete által szervezett ünnepség október 16-án került megrendezésre a Bolgár Művelődési Házban. A Demeter-nap megünnepelésének hagyománya szorosan kapcsolódik a bolgár kolónia történetéhez.

E nap Mitrovdén vagy Razpusz („felozlátás”) néven is ismert. Vele ér véget az időszak, melyre az idénymunkásokat felfogadták, s ekkor kerül sor a kifizetésükre is. A múltban néha előfordult, hogy a meghatározott összeg mellé fizetségül egy rend ruhát és egy pár bocskort is adtak a téli hónapokra. Együttal megkezdődött az alkudozás a munkásokkal a következő évre.

Nevezték még az osztozkodás napjának is, mivel a kertészeti idény végeztével a kertészek elosztották a zöldségtermelésből és -keresedelemből származó nyereséget.

A népi kalendáriumban Szent Demeter napjának megünnepelése az évszakváltáshoz és a tél kezdetéhez kapcsolódik. A néphit szerint a szent fehér szakállából hullanak az első hópelyhek. „Szent Demeter hozza a telet, Szent György a nyarat” – szól a bolgár mondás. A gazdák ekkor teszik el az ekét az eresz alá és rendezik el a tűzifát.

A Bolgár Művelődési Házban tartott ünnepségre a kertészek idén is hoztak a termésükből, amiből kis őszi zöldségkiállítás került kialakításra. Tancso atya megáldotta munkájukat és az ünnep résztvevőit. A megjelenteket a Magyarországi Bolgárok Egyesülete elnöke, a névnaposok egyike, Tanev Dimiter köszöntötte. Minden névnapos szerény ajándékot, egy üveg bolgár bort kapott.

A helyi táncegyüttesek, a Roszica gyermek táncsoport, a Jantra ifjúsági néptáncgyüttes és a Zornica Hagyományörző Egyesület, melyekben 5-től 99 éves korig minden korosztály képviselteti magát, táncaikkal és nótáikkal szintén

emelték az ünnep hangulatát. Wertics Szlobodán és Básits Branka gazdag bolgár népdalrepertoárral rendelkező zenekarának hangjaira a jelenlévők hosszan mulattak és járták a horót a Bolgár Művelődési Ház körtermében.

Demeter napja az egyik legfontosabb ünnep közösségünk hagyományos kalendáriumában.

H.G.

МИКУЛАШ

Детството с неговата неподправена радост и чистота е сцена на най-топли и магични спомени, пази ни като най-ценното съкровище в сърцето на порасналия човек.

В тази галерия от образи и чувства коледните празници заемат специално място – тя не е просто празник, а време, когато чудесата изглеждат възможни, а топлината на дома се усеща във въздуха, обгръщайки всичко в уют и светлина.

Когато пораснем често се връщаме към спомените за Коледа от детството – онези вечери, когато снежинките танцуват по прозорците, светлините на елхите проблясват като звезди, а детските ни очи сияят с неподправена вяра в чудото. Именно тази магия донесе Микулаш – белобрадият старец, угващ от галечни, приказни земи с шейна, пълна с радост и възшебства.

В моето коледно съкровище пазя спомена за уханието на пухкавите бабини мекички в коледното утро. Помня и как мама винаги увиваше лицето ми с шал, преди да излезе навън – не обичах това, но щом се спуснех със шейната по снежния хълм, всичко грубо изчезваше. А щом настъпеше нощта, сърцето ми туптеше с трепет – дали Микулаш ще дойде? Дали съм била достатъчно послушна тази година? И макар да не знаех отговора, той винаги угваше.

Вече пораснали, ние самите се превръщаме в пазители на тази зимна магия. Ние сме чудото във всяка лампичка на елхата, в опакованите подаръци под нея и в обичта, влетена във всеки миг от празника. Като първи помощници на Микулаш се грижим пламъка на вярата в доброто и чудесата никога да не угасне.

Тази година звънчетата на шейната и елените на Микулаш се чува от покрива на Българския културно-образователен център в Будапеща. Белобрадият старец пристигна при българските деца в Унгария с

торба, препълнена с лакомства. Явно тази година всички те са били много послушни, защото всяко дете получи подарък и успя да се порадва на добрия старец. Но изненадите не свършиха готук! Микулаш и неговите помощници от театър „Дар“ от България подариха на децата и много забавна пиеса – „Трите прасенца“. Малчуганите се забавляваха от остроумните опити на вълка и на находчивостта на прасенцата. Смехът и радостта от веселите приключения на героите изпълниха цялата зала, превръщайки събитието в истински празник за малките и техните семейства.

Магията продължава да живее – в спомените от нашето детство, в усмивките на децата днес и във всяко добро дело, което носи радост и обич. Това е чудото, което свързва поколенията, превръщайки Коледа в празник на душата, който никога не угасва.

РАЯ СПАСОВА

МИКУЛАС

А когато а магичната радост и чистота е сцена на най-топли и магични спомени, пази ни като най-ценното съкровище в сърцето на порасналия човек.

А кепеке е ерзееке е гелериажабан кулони-легес хелет фоглат ел а карачсонь – нем цсупан уннеп, ханем аз аз идо, амикор а цсодак лехетсегеснек латсанак, с ерзени а левегобен аз отthon melegет, mely mindenkit melegséggel és fényvel vesz körül.

Felnőttként gyakran idézzük fel gyermekkorunk karácsonyainak emlékét – az estéket, amikor hópelyhek táncoltak az ablakban, a karácsonyfák fényei csillágnak ragyogtak, gyerekszemeinkben pedig a csodába vetett romlatlan hit ragyogott. Pontosan ezt a varázslatot hozta el nekünk a Mikulás – az őszszakállú öreg, aki távoli, mesés földekről érkezett örömmel és bűbájjal teli szánján.

Karácsonyi kincseim között őrzöm nagymamám puha lángosának illatát karácsony reggelén. Emlékszem, hogy anya mindig sálat tekert az arcomra, mielőtt elmentem hazulról – ezt nem szerettem, de ahogy beültem a szánkóba, hogy leszárguljak a hófödté domboldalon, mindenről megfeledkeztem. S mikor eljött az este, szívem izgatottan vert – vajon eljön a Mikulás? Vajon elég jó gyerek voltam idén? S ha nem is tudtam a választ, ő mindig eljött.

Immár felnőttként mi magunk válunk e téli varázslat őrzőivé. Mi vagyunk a csoda a karácsonyfa minden kis izzójában, a szépen becsomagolt ajándékokban, a fa tövében és a szeretetben, mely az ünnep minden pillanatát áthatja. Mikulás első segédeként gondoskodunk róla, hogy a jószágba és a csodákba vetett hit lángja soha ki ne aludjon.

Idén a Mikulás szánjának és szarvasainak cseppetgyűi a Bolgár Oktatási és Kulturális Központ tetején is felcsendültek. Az őszszakállú öreg nyálánkságokkal teli zsákkal érkezett meg a magyarországi

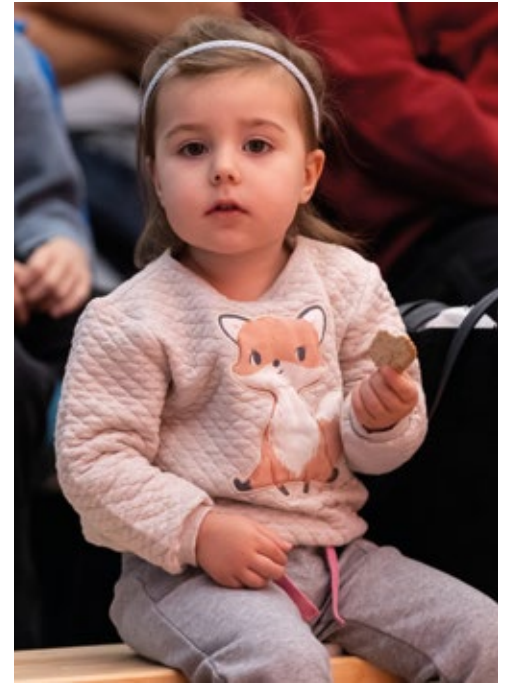

bolgár gyerekekhez. Bizonyára mind nagyon jók voltak idén, mert mindnyájan kaptak ajándékot, és örömeiket lelhatték a jószágos öreg jelenlétében. De a meglepetések ezzel nem értek véget! Mikulás és segédei a bolgár Dar Színtársulattól egy nagyon mulatságos előadással, a Három kismalaccal is megajándékozták a gyerekeket. A hősök vidám kalandjai láttán nevetés és vidámság hangjai töltötték be a termet, igazi ünnepé avatva az eseményt a kicsik és családjaik számára.

A varázs tovább él – gyermekkorunk emlékeiben, a mai gyerekek mosolyában és minden jótettben, mely örömet és szeretetet hoz. Ez az a csoda, amely összeköti a nemzedékeket, a lélek soha ki nem alvó ünnepévé változtatva a karácsonyt.

RAJA SZPASZOVA

ГРАДИНАРЛЪК ОТ ЛЮБОВ И ХОБИ

„Ако искаш да си щастлив цял живот, бъди градинар“ – казва една гревна поговорка. Тази мъдрост важи и за семейството на Петко и Марианна Бундеви, което посетихме в техния дом, в Нагтарча.

Преди да влезем в хубавата двуетажна къща в Нагтарча по градинарски обичай първо огледахме стопанството, обиколихме двора, влязохме в гвете оранжерии с обща площ около половин декар. В парниците ни лъхна приятна топлина сред различните видове цветя и разсади.

„Считам се за градинар любител, от любов и хоби отглеждаме цветя, разсади и зеленчуци. Самоук съм, сам се учих, най-много от грешките си“ – обяснява ни Петко. Учудва ни тази скромност, защото Петко и съпругата му Марианна са трето поколение на българските градинари в Унгария. „Трябва да коткаме растението“ – допълва Петко.

Родителите на Марианна, Кирил Маринов Караулиев и Славка Маринова Тютюнкoва, градинарствали в Зугло при своите родители. Бащата на Петко, Никола Димитров Бундев и майка му Мария Маринова Попхристова, живеели в България, таткото е работил при към БДЖ, но след това, Димитър Кънев Бундев произвеждал зеленчуци в Капосташмедер.

Като млад Петко работи в продължение на 10 години в захарната фабрика в град Горна Оряховица. Със собствените си ръце е построил къща в

село Поликраище. Марианна работи в универсален магазин в центъра на Будапеща до 1992 година, а после в пощата. Двамата се запознават в България през 1976 година, Петко се преселва в Унгария, започва работа в завода за порцелан, а през есента на 1977 година сключват граждански брак в Будапеща.

По време на щатната си работа започват да градинарстват, за да си осигурят допълнителни доходи, впоследствие стават гревни производители и отглеждат зеленчуци и цветя. Продължават да работят активно и като пенсионери.

Семейството продава стоката си на „Пазара на производителите“ на пл. „Бошняк“. Прег колоритния им щанд винаги има тълпа от купувачи.

Пролетно време предлагат зеленчукови и цветни разсади, а през лятото и есента зеленчуци и цветя. Техният щанд е един от най-популярните на целия пазар, много хора ги посещават, само за да се нагледат на богатия асортимент от растения. Имам постоянна клиентела. Особено голям интерес има към разсади от български сортове домати, краставици и пипер.

Семейство Бундеви има гъщеря Милена и син Никола. В семейството на Милена има две деца София и Петър, и двамата танцуват в танцов състав „Росица“. Мариана и Петко активно участват в живота на нашата българска общност.

ЙОРДАН ТЮТЮНКОВ

KERTÉSZKEDÉS SZERELEMBŐL ÉS HOBBIBÓL

„Ha egy életen át boldog akarsz lenni, kertészkedj, állítja egy ősi mondás“. Ez a bölcsesség Bunde Petko és Marianna családjára is vonatkozik, akiket az otthonukban, Nagytarcsán látogattunk meg.

Mielőtt beléptünk volna a szép kétemeletes házba, a kertészszakás szerint először megnéztük a gazdaságot, körbejártuk az udvart, bementünk a két, összesen 500 négyzetméternyi üvegházba. Itt kellemes meleg fogadott minket a bennünket körülvevő különböző virágok és palánták között.

„Nem hivatásos gazdálkodónak tartom magam, a növények iránti szeretetből és hobbiból termesztünk virágokat, palántákat és zöldségeket. Magamtól tanultam mindent, legfőképpen saját hibáimból“ – magyarázta látogatásunk során Petko. Meglepett minket ez a szerénység, hisz mind Petko, mind felesége Marianna a magyarországi bolgár kertészek harmadik generációját képviselik. „Círogatni kell a növényeket“ – tette hozzá Petko.

Marianna szülei, Kiril Marinov Karauliev és Szlavka Marinova Tyutyunkova Zuglóban kertészkedtek a szüleiknél. Petko édesapja, Nikola Dimitrov Bunde és édesanyja, Marija Marinova Pophrisztova Bulgáriában éltek. Az apa a Bolgár Államvasutaknál dolgozott, de a nagypapa, Dimiter Kanev Bunde Káposztásmegyeren gazdálkodott.

Petko fiatalon 10 évig Gorna Orjahovica város cukorgyárában dolgozott. Két kezével házat épített Polikraistében. Marianna 1992-ig egy budapesti belvárosi áruházban, majd később a Magyar Postánál dolgozott. Az akkori fiatalok 1976-ban Bulgáriában ismerkedtek meg, ezt követően Petko Magyarországra költözött és a porcelángyárban kezdett dolgozni, majd 1977 őszén polgári házasságot kötöttek.

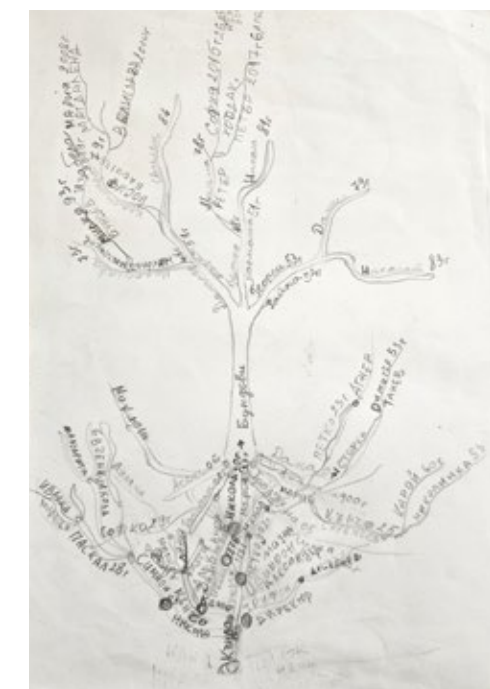
Főállásuk mellett plusz jövedelemért kezdtek el kertészkedni, majd kistermelők lettek, zöldséget, virágot termesztettek, jelenleg pedig nyugdíjasként végzik aktív tevékenységüket.

A család a Bosnyák téri termelői piacon értékesíti áruit. Sokszíni standjukat mindig nagy tömeg veszi körül. Tavasszal

zöldség- és virágpalántákat, nyáron és ősszel zöldségeket és virágokat kínálnak eladásra. Standjuk az egyik legnépszerűbb az egész piacon, sokan csak azért keresik fel őket, hogy megtekintsék a gazdag növényválasztékot. Állandó ügyfélkörük van. Különösen nagy az érdeklődés a bolgár paradicsom-, uborka- és paprika-fajták palántái iránt.

A Bunde családnak van egy lánya, Milena és egy fia, Nikola. Milenának két gyermeke van, Szófia és Péter, mindketten a Roszica néptáncgyűttesben táncolnak. Marianna és Petko aktívan részt vesznek bolgár közösségünk életében és eseményeiben.

TÜTÜNKOV JORDÁN

КРАЕВЕДСКА КНИГА ЗА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

Книгата на Ласло Млеченков, посветена на българите в Халастелек, бе представена в парадната зала на двореца „Малоняи“ на 24 октомври т.г.

За положителните качества и някои липси на „История на българите в Халастелек“ говори Вела Калоци, след което авторът сподели мисли за хода на работата си върху книгата. Стана ясно, че той съвсем не смята труда си по темата за приключен и ще продължи да разкрива миналото на българите в селището чрез интервюта с местните българи. Книгата на Ласло Млеченков е двуезична – на български и унгарски език.

На събитието присъстваха около 35-40 души, сред тях представители на българските организации, заместник-кметът на града, местни българи и по-широка общественост. Два броя от книгата бяха подарени на градската библиотека в Халастелек.

Селището Халастелек, днес вече град, е основано от български градинари през първата половина на XX век. Днес то е 20-хиляден град в конгломерацията на Будапеща, тук живее компактна българска общност от 50-60 семейства. Халастелек е единственото селище в Унгария, чието име е изписано и на кирилица на табелата на входа на града.

СВЕТЛА КЪОСЕВА

HELYTÖRTÉNETI KÖNYV A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROKRÓL

Mlcsenkov László halászteleki bolgároknek szentelt könyve október 24-én került bemutatásra a Malonyai-kastély dísztermében.

A bolgárkertész-közösség története Halászteleken című kiadvány erényeiről és néhány hiányosságáról beszélt Kálóczy Béla, majd a szerző osztotta meg gondolatait a könyv megszületésének folyamatáról. Megtudtuk, hogy munkáját a témában egyáltalán nem tekinti lezártnak, s folytatni fogja a település bolgársága történetének feltárását a helyi bolgárokkal

készített interjúk által. Mlcsenkov László könyve kétnyelvű – bolgár és magyar.

Az eseményen 35-40 fő volt jelen, köztük a bolgár szervezetek képviselői, a város polgármester-helyettese, helyi bolgárok és a szélesebb nyilvánosság. A könyvből két példányt a halászteleki városi könyvtárnak ajándékoztak.

Halásztelek települést, mely ma már városi ranggal bír, bolgár kertészek alapították a 20. század első felében. Napjainkban 20 ezres város Budapest agglomerációjában, és 50-60 családból álló kompakt bolgár közösség otthona. Halásztelek az egyetlen település Magyarországon, melynek neve cirill betűkkel is szerepel a város határában kihelyezett városnévtáblán.

KJOSZEVA SZVETLA

КОНФЕРЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“ СЕ ПРОВЕДЕ В БЪЛГАРСКИЯ КУЛТУРЕН ДОМ В БУДАПЕЩА

На 7 и 8 ноември в Будапеща се състоя среща, на която бяха обсъдени проблемите на националните малцинства в Европейския съюз. Тя се проведе в рамките на унгарското пресегателство на Съвета на ЕС.

Срещата се състоя в Българския културен дом и намиращия се в съседство Български културно-образователен център. В тази „Малка България“, както се изрази унгарският вицепремиер и министър по въпросите на унгарските общности в чужбина Жолт Шемен, се събраха представители на национални общности от цяла Европа.

Конференцията бе открита от Шемен, който в своята реч обърна внимание на факта, че от 2015 година по отношение на националните общности Унгария не употребява израза „малцинства“, тъй като те са създатели на ценност и според Основния закон (конституцията) на страната са гържавообразуващ фактор. В Унгария живеят около 550 000 души, които принадлежат към 13 различни националности. Държавата ги подпомага, за да изградят своята културна и институционална автономия, заяви още Шемен.

В хода на конференцията гумата бе дадена на представители на национални общности в Европа, които разискваха състоянието на малцинствата, разказаха за своите общности, споделиха опит и очертах възможните перспективи. Германците в Дания, фризите в Нидерландия, сорбите (славянска общност) в Саксония, ладините в Южен Тирол, немците в Елзас, румънците в Унгария и други представиха интересни аспекти на своя начин на живот и опасностите, които ги грозят като общности.

Между панелите със свои изпълнения се представиха традиционните и фолклорни състави на националностите. С вихрените танци на българския състав „Янтра“ завърши първият ден на конференцията.

На следващия ден, 8 ноември, сесията продължи в присъствието на Каталин Сили, пълномощен министър, която говори за автохтонните национални общности, след което гържавният секретар Атила Стойка запозна присъстващите с положението на ромското малцинство в Унгария.

СВЕТЛА КЪОСЕВА

NEMZETI KISEBBSÉGEK HELYZETE AZ EURÓPAI UNIÓBAN CÍMŰ KONFERENCIA A BUDAPESTI BOLGÁR MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

November 7-8-án találkozót tartottak Budapesten, melyen az Európai Unió nemzeti kisebbségeinek helyzetét vitatták meg. Az eseményre az Európai Unió Tanácsának magyar elnöksége keretében került sor.

A konferenciát a Bolgár Oktatási és Kulturális Központ szomszédságában található Bolgár Művelődési Házban rendezték meg. E „kis Bulgáriába” – ahogy Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és nemzetpolitikáért felelős miniszter fogalmazott – egész Európából érkeztek kisebbségi képviselők.

A konferenciát Semjén Zsolt nyitotta meg, aki beszédében felhívta a figyelmet, hogy 2015 óta a nemzetiségi közösségekre vonatkozóan Magyarország nem használja a „kisebbség” kifejezést, mivel azok értékeremtők és az ország Alaptörvénye szerint államalkotó tényezők.

Magyarország 13 nemzetiségéhez összesen mintegy 550 ezer ember tartozik. Az állam segíti őket kulturális és intézményi autonómiájuk kiépítésében, tette hozzá a miniszterelnök-helyettes.

A konferencia során az európai nemzetiségi közösségek képviselői megvitatták a kisebbségek helyzetét, meséltek saját közösségükről, megosztották tapasztalataikat és felvázolták a lehetséges kilátásokat. A dániai németek, a hollandiai frízerek, a száászországi szorbok (szláv etnikum), a dél-tiroli ladinok, az elzászi németek, a magyarországi románok és mások mutatták be életmódjuk érdekes aspektusait és a rájuk mint közösségekre leselkedő veszélyeket.

A panelek szüneteiben a nemzetiségek hagyományörző és folklóregyüttesei léptek fel. A konferencia első napja a bolgár Jantra néptáncegyüttes fergeteges táncaival ért véget.

Másnap, november 8-án az összejövetel Szili Katalin miniszterelnöki megbízott jelenlétében folytatódott, aki az őshonos nemzetiségi közösségekről beszélt, majd Sztojka Attila államtitkár ismertette meg a jelenlévőket a magyarországi roma kisebbség helyzetével.

KJOSZEVA SZVETLA

БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК СЪС СИЛНО УЧАСТИЕ В ЗАКЛЮЧИТЕЛНАТА ЧАСТ НА ФЕСТИВАЛА „АЗ СЪМ БЪЛГАРЧЕ“

„Аз съм българче...“

За шестнадесети път прозвуча химнът на фестивала на българите по света „Аз съм българче“. Този път в град Валенсия, Испания. Форумът се организира по инициатива на Асоциация „Т.А.Н.Г.Р.А.“ (Magrig) и дава възможност за изява на българските деца от цял свят. Подкрепя се от Министерството на образованието и науката, както и от Изпълнителната агенция на българите в чужбина.

Фестивалът е посветен на Деня на българските будители, затова неговата заключителна част винаги се състои през месец ноември. Всяка година домакин на фестивала е различна държава. Унгария също беше съорганизатор на събитието през 2014 година. Оттогава насам училището ни редовно дава възможност на част от своите наградени ученици да получат лично отличията си на заключителната част на фестивала. Тази година делегацията на Унгария беше представена от 17 ученици, трима учители и служители на Българското републиканско самоуправление.

На 15 ноември още в ранни зори част от групата се отправя към брега на морето, за да посрещне екзотичния изгрев на слънцето. След това посетихме един от най-големите океанографски центрове в Европа. Разходихме се из града. После се отправихме към Консулството на Република България във Валенсия, където генералният консул, г-жа Надя Кръстева, откри изложбата „Български деца по света творят“, съставена от картини на участници и лауреати в конкурсите за рисунки. Трима от нашите

ученици получиха своите грамоти и награди за завоюваните от тях призови места.

На 16 ноември се проведе заключителната част на фестивала. Тя започна с две паралелни събития – кръгла маса за учителите в българските училища в чужбина и детско утро за учениците с представители на асоциация „Рицари на доброто“. Слегобег се състоя галаконцертът, който отново беше открит от генералния консул на Република България във Валенсия, г-жа Надя Кръстева. Тя връчи на нашето училище наградата на ФБС „Аз съм българче“ за най-добро цялостно представяне.

На събитието присъства и българско семейство, загубило дома си по време на силните наводнения в областта. На това семейство прегадохме гаренията, които събраха учениците, родителите и екипът на училището ни по време на обявената благотворителна кампания през последните две седмици. Част от гостите на фестивала също се включиха в кампанията.

Като организация с най-много наградени участници ни беше предоставена честта да открием гала концерта. Програмата ни беше по-

срещната от емоционалната испанска публика с бурни овации. След връчването на грамотите и наградите на нашите ученици последва изпълнение на деца от български училища в различни градове на Испания, Италия и Румъния, след което домакините ни зарадваха с фолклорна програма на български формации от Валенсия, Алзира, Гандия и Палма де Майорка.

Денят завърши в традиционен валенсиански ресторант, където имаме възможността да се запознаем с кулинарната култура на областта Валенсия.

През последния ни ден във Валенсия организаторите на форума ни разведоха из историческия център на града. Една след друга пред нас се редяха очарователните гледки на изящни сгради, цветни фонтани, портокалови градини, огромни паркове с екзотична растителност.

Пътуването ни приключи, но още дълго ще носим в сърцата си слънчевата и цветна Валенсия и прекрасните хора, с които се срещнахме.

ВЕСЕЛИНА БАРКИ • ЗАМЕСТНИК ДИРЕКТОР

A BOLGÁR NYELVOKTATÓ NEMZETISÉGI ISKOLA REMEKÜL SZEREPELT A BOLGÁR GYEREK VAGYOK FESZTIVÁL ZÁRÓRENDEZVÉNYÉN

„Bolgár gyerek vagyok...”

Tizenhatodik alkalommal csendült fel a bolgárok Bolgár Gyerek Vagyok Nemzetközi Világfesztiválja himnusza – ezúttal a spanyolországi Valenciában. E fórumot a madridi T.A.N.G.R.A. Egyesület kezdeményezésére rendezik meg, s lehetőséget biztosít a világ minden tájáról érkező bolgár gyerekeknek, hogy megmutassák tehetségüket. Támogatja a bolgár Oktatási Minisztérium, valamint a Határon Túli Bolgárok Hivatala.

Mivel a fesztivál a Bolgár Néptanítók Napjának van szentelve, zárórendezvényére mindig november hónapban kerül sor. A fesztiválnak minden évben más ország ad otthont. 2014-ben Magyarország is az esemény társrendezője volt. Attól kezdve iskolánk rendszeresen lehetőséget biztosít díjat nyert tanuló egy részének, hogy személyesen vegyék át jutalmukat a fesztivál zárórendezvényén. A magyarországi

delegációt idén 17 tanuló, három tanár és a Bolgár Országos Önkormányzat dolgozói alkották.

November 15-én a csapat egy része már kora hajnalban a tenger felé vette az irányt, hogy az egzotikus napkeltében gyönyörködjön. Utána ellátogattunk Európa egyik legnagyobb oceanográfiai központjába. Sétáltunk a városban, majd a Bolgár Köztársaság valenciai konzulátusára mentünk, ahol Nadja Kraszteva főkonzul megnyitotta a „Bolgár gyerekek világszerte alkotnak” című kiállítást, mely a rajzversenyek résztvevőinek és díjazottjainak műveiből állt. Három dobogós helyet elért tanulóink oklevelet vehetett át.

November 16-án került sor a fesztivál zárórendezvényére. Két párhuzamos eseménnyel vette kezdetét – a határon túli bolgár iskolák tanárainak kerekasztal-beszélgetésével, a tanulók számára pedig gyerekreggellel A Jóság Lovagjai Társaság képviselőinek közreműködésével. Délután tartották a gálakoncertet, melyet ismét a Bolgár Köztársaság valenciai főkonzulja, Nadja Kraszteva nyitott meg. Ő adta át iskolánknak a Bolgár Gyerek Vagyok Világfesztivál díját a legjobb összesített szereplésért.

Az eseményen jelen volt egy bolgár család is, mely a tartományt sújtó súlyos árvizek következtében elvesztette otthonát. E családnak adtuk át az adományokat, melyeket tanulóink, szüleik és iskolánk csapata gyűjtött a meghirdetett jótékonyági kampány során az utóbbi két hétben. A fesztivál vendégeinek egy része szintén bekapcsolódott a kampányba.

Mint ahogy nekünk volt a legtöbb díjat nyert tanulóink, minket ért a megtiszteltetés, hogy megnyithattuk a gálakoncertet. Programunkat az érzelmes spanyol közönség viharos ovációval fogadta. Miután diákjaink átvették a nekik járó okleveleket és jutalmakat, a Spanyolország, Olaszország és Románia különböző városaiban működő bolgár iskolák diákjainak fellépései következtek, majd házigazdáink folklórprogrammal örvendeztettek meg minket Valenciából, Alzirából, Gandiából és Palma de Mallorcából érkezett bolgár formációk részvételével.

A nap egy tradicionális valenciai étteremben ért véget, ahol megismerkedhettünk Valencia tartomány kulináris kultúrájával.

Utolsó valenciai napunkon a fórum szervezői sétára vittek bennünket a város történelmi belvárosában. Egymás után tárultak fel előttünk az elbűvölő látványosságok – csodás épületek, színes szökőkutak, narancsligetek, hatalmas parkok és egzotikus növényzet.

Utazásunk véget ért, de még sokáig hordozzuk majd szívünkben a napfényes, színpompás Valenciát és a nagyszerű embereket, akikkel találkoztunk.

BARKI VESZELINA • IGAZGATÓHELYETTES

ПЪРВА НАГРАДА ЗА ЛИТЕРАТУРА – ВИКТОРИЯ КАТОНА (14 г.)

Един ден едната ми приятелка каза, че никога не си е мислила, че ще бъдат приятелки с една полубългарка.

Тогава се замислих, че за нея наистина е странно, че аз като българка се опитвам най-много да ѝ покажа от българската култура. И не само на нея, но и на всичките ми унгарски приятели. За мен България се намира в народните танци, гастрономията и прекрасната природа. И това са нещата, чрез които искам да покажа България на приятелите си.

За начало винаги им показвам народните танци. Един цял нов свят, който чака да бъде открит от чужденци. Унгарските народни танци не са толкова разнообразни като българските. С многоцветните носии, несравнимите размери и магията на танците винаги ги впечатлявате. Танците са нещо, което трябва да чувстваш, да ги чувстваш с всяка част на тялото си. Танцът е хубав, ако го гледаш, но е прекрасен и лекува душата, ако го чувстваш. Заради това чувство, се опитвам да изкуша унгарците да научат поне едно хоро, за да могат да усетят България.

Освен танците и песните, се опитвам да им покажа и да преведа смисъла на песента. Но това не е толкова лесно. Едно нещо е да го послушат без да го разбират и друго нещо е да разберат текста. Но почти във всеки случай трябва да им разкажа една цяла история, за да разберат онай малка част, която звучи в песента. Не е лесна работа, но ако един път го разберат, няма да го забравят.

Също много обичам да се хваля с българската кухня. Унгарците не познават истинските кебабчета, не са яли българска мусака и си мислят, че гоматите, които купуват в магазина са вкусни, но никога не са яли гомат от градината на български дяго. При липсата на българска почва и разсад не е толкова лесно да се придобие вкусът на истинските гомати. Но и с кебабчетата не е лесна работата. Тука хората не познават чубрицата. И кимионът има друг мирис. Освен това нямат идея какво е лютеница. Без тази информация не може да се обясни как изглежда една българска вечеря. И разбира се трябва да им обясниш, че българското и гръцкото сирене не са едно и също. С гръцки маслини и сирене може да се направи шопска салата, но няма да има вкусът на България.

На чужденец не може да разкажеш, на него трябва да му покажеш как изглежда една българска вечеря. На скара печени кебабчета, шопската със зеленчуците от градината на дяго, от тонколоната звучащата музика, кучетата, гонещи се в градината и топлината на залезващото слънце. Никой не може да си представи тази ситуация, ако не е българин.

Ние, живеещите в Унгария българи, се опитваме да създадем една малка България в сърцето на Будапеща. Имаме български танцови състави, Културен дом, църква и училище. С тези неща и с връзката ни към родното се опитваме да запазим тая България жива. Докато тя съществува в сърцата ни, ще живее и между нас.

Конкурс „Аз съм българче“ 2024 г.

Всичко българско и родно любя, тача и милея

ТРЕТА НАГРАДА ЗА ЛИТЕРАТУРА – НАТАЛИ МУСЕВ (13 г.)

Всичко българско и родно любя, тача и милея!
България е страна, богата на история, култура и природна красота. Тя заема специално място в сърцето ми. От богатото фолклорно наследство до живите традиции, от високите върхове на българските планини до спокойните брегове на Черно море, България включва плетиво от преживявания, които пленяват и вдъхновяват не само мен, но и всеки човек, който се е докоснал до страната ни.

В сърцето на българската култура лежи дълбока признателност към всичко родно. Възхищавам се на изкусната ръчна изработка на традиционен текстил, душевните мелодии на народната музика, както и на вкусовете на автентичната българска кухня. Българското културно наследство отразява дълбока връзка между земята и хората ѝ. Аз, като половин българка, не мога да остана настрана.

Чувствам как ме зове тази героична земя с неземна красота, богата история и традиции.

Изразът "Всичко българско и родно любя, тача и милея" показва дълбоката връзка, която българите имат с родината си. Аз съм една от тях. От културното наследство до природните чудеса, красотата и чарът на България продължават да пленяват сърцата и да предизвикват възхищение. Чрез споделената обич към всичко родно българите приемат своята идентичност и формират бъдещето, като почитат миналото.

АЛИЗ КРЪСТЕВ (13 г.)

Често си припомням тези стихове на Вазов. Опитвах да го преведа на унгарски, защото никъде не намерих художествен превод. Никак не се получаваше. В интернет намерих английския превод: „Everything Bulgarian and native, adore, love and miss“. Харесвам как англичаните опростяват нещата, но това е малко прекалено. Като полубългарче, което живее в чужбина, трябваше да питам татко за старите гуми. Вярно, и Вазов можеше да го каже по-просто, например: „уважавам“, „обичам“, „липсва ми“ като в английския превод.

Но не го е казал така и сигурно е имал причина. Аз мисля, че го е казал точно така, със стари гуми, да покаже дълбочината на българския език, възможностите на езика. С това Вазов показва богатството на българския език. Точно този език искам да науча, да видя тази дълбочина на езика. Искам да „съм българче свободно“, както поетът казва.

Защото знанието на родния език прави човека свободен. Това, което Вазов е написал, сякаш го изрича за мен. Аз чувствам, че „всичко българско любя, тача и милея“: летата прикарани на Черно море, екскурзиите с Българското училище за роден език, вкусните български ястия (шопска салата, къфлетата, пържени картофи със сирене), незабравимият вкус на българските плодове и зеленчуци.

Докато съм в Унгария, си милея за тези мои спомени от България и с нетърпение очаквам да се върна отново там.

ВТОРА НАГРАДА ЗА ЛИТЕРАТУРА – ЕРКАН АБДУРАХИМ МЕХМЕД (16 г.)

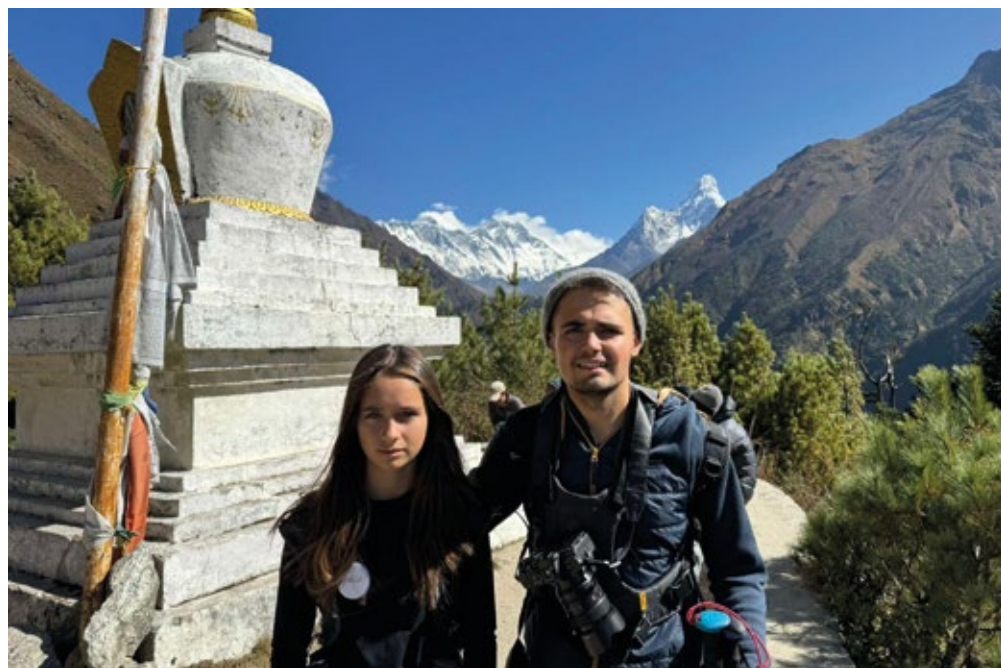
България ми е много скъпа и затова всяко лято обичам да ходя там на море или на лагер по народознание с българското училище. С нетърпение чакам лятото, за да се потопя в атмосферата на Созопол и Приморско. Обичам да опознавам историята на нашата красива страна, културата, традициите и обичаите.

Струва си времето и енергията да се докосна до красотата на „Малката Виена“ – Русе. Родителите ми са от Русе. Този град ми харесва много. Имам много приятели, с които се срещаме и те ме развеждат из красивата природа, например: Русенския Лом, Ивановския манастир, Орлова чука (пещера), Парка на младежта. Ходил съм и в музея на баба Тонка, също така на кораба на брега на Дунав.

Моите роднини също живеят в Русе. Те ни чакат с обич да пристигнем. След това тръгваме там, където всеки българин обича да ходи – към морето. Къщичките в Созопол и разходките по плажа в Приморско са за мен магични.

Обичам България, бащиния ми дом, българския ми език, вкуса на българското мляко и топлотата на хората. Очаквам с нетърпение ваканциите, когато се наслаждавам на най-вкусните български гозби като баница и мусака. Харесвам и всичко, което расте в българската градина. Според мен българските плодове и зеленчуци са по-вкусни от унгарските.

Така България, малка и красива, се оформя като моето обичано и вдъхновяващо място.

БЛИЦ ИНТЕРВЮ СЪС СОФИЯ ИРИНКОВ

Навярно мнозина от нас знаят или се досещат, че София е внучка на Георги Иринков – човекът оставил дълбока следа в историята на нашата общност. Малцина обаче знаят, че тя е момичето, което след дълги тренировки в Австрия се изкачва до базовия лагер на Еверест в Непал на 5364 м. Тя е най-млагото момиче от Европа достигнало тази височина. И е само на 13 години.

Български вестни Къде и кога си родена?
София Иринков Родена съм на 27 февруари 2010 година в Шопрон.

БВ Къде е твоето „у дома“ и откъде, от кого идва българското в теб?
СИ Родена съм и съм израстнала в Унгария, но във вените ми тече българска кръв. Винаги, когато пристигам в България, казвам, че вече съм възрастни. В мен се таи една двойственост. Баща ми е българин и с всички сили се старая да ми предаде българския вкус към животата, българската култура и българските народни песни.

БВ Какво и къде учиш?
СИ Сега съм ученичка в Австрия. Уча първа година в една икономическа гимназия.

Чувствам се добре в тази общност, уча много езици, вече знам добре немски и английски, започнах да уча испански. Целта ми е да науча и български език.

БВ Обичаш ли да мечтаеш?
СИ Обичам да мечтая и да си поставям цели, които изглеждат непостижими. Така през 2023 г., когато бях само на 13 години, реших да се изкача до най-високата точка в света, която може да бъде достигната с обикновен преход (tracking). Това е базовият лагер на Еверест (5346 м). Преходът беше предшестван от много сериозна подготовка. Повече от половин година всеки уикенд изкачвах по един 2200-метров връх в съседна Австрия. По време на един дълъг уикенд дори изкачих един след друг три върха над 2000 м. Тази височина беше голямо предизвикателство: както физически, така и психически. Гордея се, че съм една от първите в Европа, които успяха да направят прехода на 13 години. С мен бяха брат ми, Митко, и баща ми.

БВ Имаш ли любимо място в България, защо?
СИ Другият ми дом е Несебър. Там също чувствам, че съм у дома, както и във Фертьог. Обичам да ходя в този град и винаги ми е трудно, когато трябва да си тръгна оттам.

БВ Твоят дядо Георги Иринков беше много обичан в общността и има големи заслуги към нея. Какъв спомен храниш за него?

СИ Дядо ми живее ярко в паметта ми. Той е моят пример за пограждане. Разказваше ми много за България, за българската общност в Унгария, четеше ми български приказки. Той събуди в мен любовта към България.

БВ Коя е любимата ти българска песен?
СИ Макар че не зная български, мога да изпея „Йовано, Йованке“ – една от любимите ми песни. По време на танцовите лагери във Фертьог научих и някои стъпки от българските народни танци.

БВ Кои са първите пет думи, които изплуват в съзнанието ти, когато мислиш или те питат за България?
СИ Ако някой спомене България, тогава се сещам за морето, чудесната храна, танците, песните и забавите.

БВ Колко силно е българското в теб?
СИ Гордея се, че съм се родила българка и навсякъде го заявявам: въпреки че живея в Унгария, аз съм българка.

VILLÁMINTERJÚ IRINKOV SOPHIAÁVAL

Valószínűleg sokan közülünk tudják vagy sejtik, hogy Sophia annak az Irinkov Georginak az unokája, aki mély nyomot hagyott közösségünk történetében. Azt azonban kevesen tudják, hogy ő az a lány, aki hosszú ausztriai felkészülés után feljutott a nepáli Mount Everest 5364 méter magasan található alaptáborába. Ő a legfiatalabb európai lány, aki elérte ezt a magasságot – mindössze 13 évesen.

Bolgár Hírek Hol és mikor születtél?
Irinkov Sophia 2010.02.27-én születtem Sopronban.

БВ Hol vagy „otthon” és honnan, kitől ered a „bolgár” benned?
IS Magyarországon születtem és nőttem fel, de ereimben bolgár vér csörgedezik. Amikor megérkezem Bulgáriába, mindig azt mondom, hazaértem. Van bennem egy kettőség. Az apukám bolgár és nagyon igyekszik nekem átadni a bolgár életérzést, a kultúrát, a népdalokat.

БВ Mit és hol tanulsz?
IS Most Ausztriában tanulok egy pénzügyi iskolában elsős gimnazista vagyok. Jól érzem magam ebben a közösségben is, sok nyelvet tanulok, már jól tudok németül és angolul, most a spanyolt is elkezdtem tanulni, és célokom, hogy bolgáruul is megtanuljak.

БВ Szeretsz álmodozni?
IS Szeretek álmodozni és elérhetetlennek tűnő célokat magam elé állítani. Így 2023-ban, amikor, csak 13 éves voltam, elhatároztam, hogy feljutok a legmagasabb pontra a világon, ahová egyszerű gyalogtúrával (tracking) fel lehet jutni, ez az Everest Base Camp (5346 m). Nagyon komoly előkészület előzte meg a túrát, több mint fél éven át minden hétvégén felmentem egy 2200 m magas csúcsra a szomszédos Ausztriában. Volt olyan hosszú hétvége, amikor három 2000 m feletti csúcsra is felmentem egymás után. Nagyon nagy kihívás volt fizikálisan és mentálisan is ez a magasság. Büszke vagyok, hogy az első között vagyok Európában, akiknek ez sikerült 13 évesen. A túrára együtt mentem a bátyámmal Mitkóval és apukámmal.

БВ Van kedvenc helyed Bulgáriában? Ha igen, miért az?
IS A második otthonom Nesebár, ott ugyanúgy otthon érzem magam, mint Fertődön. Szeretek oda elmenni és mindig nagyon nehéz onnan eljőnnöm.

БВ Nagyapád, Irinkov Georgi a közösség igen szeretett tagja volt, és nagy érdemeket szerzett a szolgálatában. Milyen emléket őrizöl róla?
IS A nagyapám élénken él az emlékezetemben, nagyon nagy példaképem a papa. Sokat mesélt nekem Bulgáriáról, a magyarországi bolgár közösségről, olvastott nekem bolgár meséket. Belém ültette Bulgária szeretetét.

БВ Melyik a kedvenc bolgár dalod?
IS Bár nem tudok még bolgáruul, de el tudom énekelni a Jovano Jovankét, ami az egyik kedvenc dalom. A tánctáborokban

Fertődön megtanultam néhány lépést a bolgár néptáncokból is.

БВ Mi az első öt szó, ami eszedbe jut, ha Bulgáriára gondolsz vagy Bulgáriáról kérdeznek?
IS Ha valaki Bulgáriát említi, akkor a tenger, a remek ételek, a tánc, a dalok és a szórakozás jut eszembe.

БВ Milyen erős benned a bolgárság?
IS Büszke vagyok, hogy bolgárnak születtem, és mindenhol el szoktam mondanivaló, hogy bár Magyarországon élek, én bolgár vagyok.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА РОМАНА НА ИМРЕ КЕРТЕС: „БЕЗСЪДБОВНОСТ“

На 27 ноември в Унгарския културен институт в София се състоя представянето на най-известният роман на унгарския писател Имре Кертес, носител на Нобеловата награда за литература през 2002 година.

„Няма на света безумие, което да не сме в състояние да преживеем естествено и знам, че по пътя ми вече ме дебне щастие като неизбежен капан. Та нали още там, край комините, в паузите на страданията съществувахе нещо, което можеше да се оприличи на щастие. Всеки пита само за превратностите, за „ужасите“: макар че за мен навярно именно онова преживяване е останало най-паметно. Да, това трябва да им разкажа следващия път, ако ме попитат.“

Романът е публикуван за първи път през 1975 година в Унгария.

Историята разказва за преживяванията на едно погроставено момче, което един ден е натоварено на влак за Аушвиц. С пълна отчужденост то наблюдава живота около себе си, ужасите на лагерите и постепенната душевна деградация в света.

Макар да отхвърля твърденията за автобиографичност в романа, тъй като той сам е бил депортиран в лагерите на смъртта на 14-годишна възраст, Кертес фокусира вниманието на читателя върху нещо, което той нарича "мрачния капан на лийността".

След първата си поява на български език през 2003 г., сега излиза във второ издание, благодарение на издателство "Нике". Романът бе представен от директора на издателството Йордан Д. Радичков и преводачката.

Представянето беше последвано от литературен перформанс с участието на Габриела Хаджикостова и Николай Иванов ОМ, създаден от Малко тетаро специално за случая. За него Николай Иванов композира музика, която изпълнява на живо, и с

която повежда и помага на зрителя да преживее по-гълбоко този разтърсващ текст мултиплициран блестящо на български език от Светла Къосева.

„Знам три вида начина за бягство – тъй както съм ги видял, чул или изпитал – в концентрационния лагер. Аз се възползвах от първия, бих си позволил да кажа, най-скромния – но пък има едно място в човешката природа, което – както съм учил – си е вечно и неприкосновено владение на човека. Фактът си е факт: въображението ни остава свободно и в затвора.“

„Но да не преувеличаваме, тъй като точно в това е цялата работа: сега съм тук и знам добре, че ще приема всички доводи с цената да живея. Да, и докато оглеждах спокойния предзалезен площад наред разбитата, но пълна с хиляди обещания улица, почувствах как расте, как се надига готовността ми: да продължа този непродължим живот.“

БЕМОУТАТАК КЕРТЭС ИМРЕ СОРСТАЛАНСАГ СІМЎ РЕГЭНІЯТ

November 27-én a szófiai Magyar Kulturális Intézetben bemutatásra került a 2002-ben irodalmi Nobel-díjjal jutalmazott magyar író, Kertész Imre legismertebb regénye.

„... nincs oly képtelenség, amit ne élénk át természetesen, s utamon, máris tudom, ott leselkedik rám, mint valami kikerülhetetlen csapda, a boldogság. Hisz még ott, a kémények mellett is volt a kínok szünetében valami, ami a boldogsághoz hasonlított. Mindenki csak a viszontagságokról, a „borzalmakról” kérdez: holott az én számomra tán ez az élmény marad a legemlékezetesebb. Igen, erről kéne, a koncentrációs táborok boldogságáról beszélnem nekik legközelebb, ha majd kérdik.“

A regény első ízben 1975-ben jelent meg Magyarországon.

Cselekménye egy kamaszfiú történetét meséli el, akit egy nap felraknak egy Auschwitz felé tartó vonatra. Teljes elidegenedéssel figyeli maga körül az életet, a táborok borzalmait és a fokozatos szellemi eltorzulást a világban.

Kertész, noha tagadja a regény ön-életrajzi jellegét – őt magát is 14 évesen deportálták a haláltáborokba –, olvasói figyelmét arra irányítja, amit „a linearitás szürke csapdájának” nevez.

Első, 2003-as bolgár nyelvű megjelenése után a könyv a Niké Könyvkiadónak köszönhetően most másodszor kerül kiadásra Bulgáriában. A regényt a kiadó igazgatója, Jordan D. Radickov és a fordító mutatta be.

A könyvbemutatót a Malko Teatro külföldön az alkalomra készült irodalmi performansza követte Hadzszikostova Gabriella és Nikolaj Ivanov OM részvételével. Zenéjének segítségével, melyet Nikolaj Ivanov szerzett és adott elő élőben, a hallgatóság mélyebben átélhette a megrázó szöveget, melyet Kjoszeva Szvetla ragyogóan ültetett át bolgár nyelvre.

„A menekvésnek háromféle útjáról-módjáról tudok – mert láttam, hallottam vagy

tapasztaltam – egy koncentrációs táborban. Magam az elsővel s tán, megengedem, a legszerényebben éltem – de hát van egy területe természetünknek, amely – amiképpen tanultam is – csakugyan, az ember mindenkori s eltulajdoníthatatlan birtoka. Igaz tény: képzeletünk még a rabságban is szabad marad.“

„De hát ne túlozzunk, hisz épp ez a bökkenő: itt vagyok, s jól tudom, minden érvet elfogadok, azon az áron, hogy élnem lehet. Igen, ahogy körülnéztem ezen a szelíd, alkonyati téren, ezen a viharvert s mégis ezer ígérettel teli utcán, máris éreztem, mint növekszik, mint gyülemlik bennem a készség: folytatni fogom folytathatatlan életemet.“

KÖZMEGHALLGATÁSOK

KÖBÁNYAI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

2024.11.25. | 9:30 – 10:30

HELYSZÍN

Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Polgármesteri Hivatal
1102 Budapest, Szent László tér 29.
fsz. 20 szám alatti tanácsterem

II. KERÜLETI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a közmeghallgatásunkra, és az azt követő bolgár estre a Zornica Hagyományörző Csoport közreműködésével.

2024.12.04.

Közmeghallgatás: 16:00 – 17:00
Bolgár est: 17:00 – 18:30

HELYSZÍN

II. kerületi Polgármesteri Hivatala
házasságkötő terme
1024 Budapest, Mechwart liget 1.

FŐVÁROSI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

2024.12.11. | 12:00 – 13:00

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhid u. 62.

ZUGLÓI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

2024.12.11. | 11:00 – 12:00

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhid u. 62.

ÚJPESTI BOLGÁR NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a közmeghallgatásunkra.

2024.12.11. | 13:00 – 14:00

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhid u. 62.

XV. KERÜLETI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

2024.12.15 | 18:00 – 19:00

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhid utca 62.

НОВИНИ ОТ ДЕБРЕЦЕН

На 16 ноември 2024 г. в Дома на националностите в Дебрецен беше открита изложбата „Българските градинари в Унгария“. Встъпителните гуми, както и презентацията за българските градинари бяха направени от Моника Пютюнкова, директор на Българския изследователски институт в Унгария. Гостите имаха възможност да се запознаят с множество интересни факти. След презентацията последва запознаване с изложбата и неформален разговор с лектора.

АНИКО ДЕЛЕФ

HÍREK DEBRECENBŐL

2024. november 16-án nyílt meg a Bolgár kertészek Magyarországon című kiállítás a Nemzetiségek Házában Debrecenben. A megnyitót és a bolgár kertészekről szóló előadást Tyutyunkova Mónika, a Bolgár Kutatóintézet igazgatója tartotta. A megjelent érdeklődők sok érdekes információt hallhattak. Az előadás után a kiállítás megtekintése és kötetlen beszélgetés kezdődött az előadóval.

DELEFF ANIKÓ

НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА

ÚJÉVI BÁL

Дружеството на българите в Унгария кани най-любезно Вас и Вашето семейство на **НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА** на **10 януари 2025 г. (петък) – от 19.00 ч.**

Запазването на места става лично в Дружеството на българите в Унгария (1097 Будапеща, ул. Вагохид 62, тел.: 061-216-65-60) в работно време.

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete szeretettel meghívja Önt és kedves családját a **2025. január 10-én (pénteken) 19.00 órától** tartandó **ÚJÉVI BÁLJÁRA** a Bolgár Művelődési Házba. Asztalfoglalás személyesen a Magyarországi Bolgárok Egyesületénél munkaidőben (1097 Budapest, Vágóhid u. 62., tel.: 061-216-65-60).

БЪДНИ ВЕЧЕР

от Иван Вазов

Бъдни вечер ей настана,
утре е година нова,
в къта чака за зарана
вейка грянова, сурова.

Във огнището блещука
буен пламен и искрее,
а в прозорци често чука
зимна буря и беснее.

И бащата седи в къта,
челядта си милно гледа
и към бога мълчешката
благодарност изповеда,

че дочакал живо, здраво
ново лято без неволи,
стара майка прикадява
трапезата и се моли.

КОЛЕДНА УТРИН

от Веса Паспалеева

Светят коледни свещички,
зрее чудната елха.
Пяят огнените птички,
пяят, благославят всички
Рождеството на Христа.

Майчина целувка буги
мили рожбички от сън.
Бели ангелчета пяят
и камбанките люлеят
в снежна утринна навън...
Дин-ган... зън...

БЪДНИ ВЕЧЕР

от Елисавета Багряна

Ненадейно на небето –
в тази съща нощ, огряла
чудната звезда – комета,
хубава, лъчисто-бяла.

И оставили книгата
учените влѣхви стари,
и на път подир звездата
трънали със скъпи гари.

И звездата чудно бяла,
както Господ Бог ѝ казал –
без и генем да залязва,
наг една кошара спряла.

Влезли вътре мъгреците,
и сред агънца бели,
с ореол над къдриците,
малкият Христос видели...

КРАЙ ЕЛХАТА

от Лъчезар Станчев

Дядо Коледа, къде се бавиш
в тази бяла зимна нощ?
Гледай да не ме забравиш,
да не гойдеш с празен кош.

Мило птиче от елхата
разпери крилца, хвъркни,
доведи го със шейната
през поля и планини.

Грей по-силно ти, звездичке,
ярко, ярко заблести -
от високата елхичка
пътя му насочвай ти.

Дядо Коледа, къде се бавиш,
нищо, че си госта стар,
бързай да не ме забравиш,
книжка искам - хубав гар.

ЕЛХА

от Леда Милева

Стои хубавица –
изла го излица,
а не знае да шиел!
По цял ден се кичи
като младо момиче
с обеци и жергани
от злато ковани
и с ясни звездички –
за радост на всички.

Елхичка зелена,
в гората родена,
с гъх чуден на прясна смола
и с тънички листи,
тъй нежни и чисти
на гости при нас е дошла.

Тя в гетска градина,
на Нова година,
ще блесне с безброй светлинки.
Елхичке зелена,
в гората родена,
при нас дядо Коледа ти посрещни.

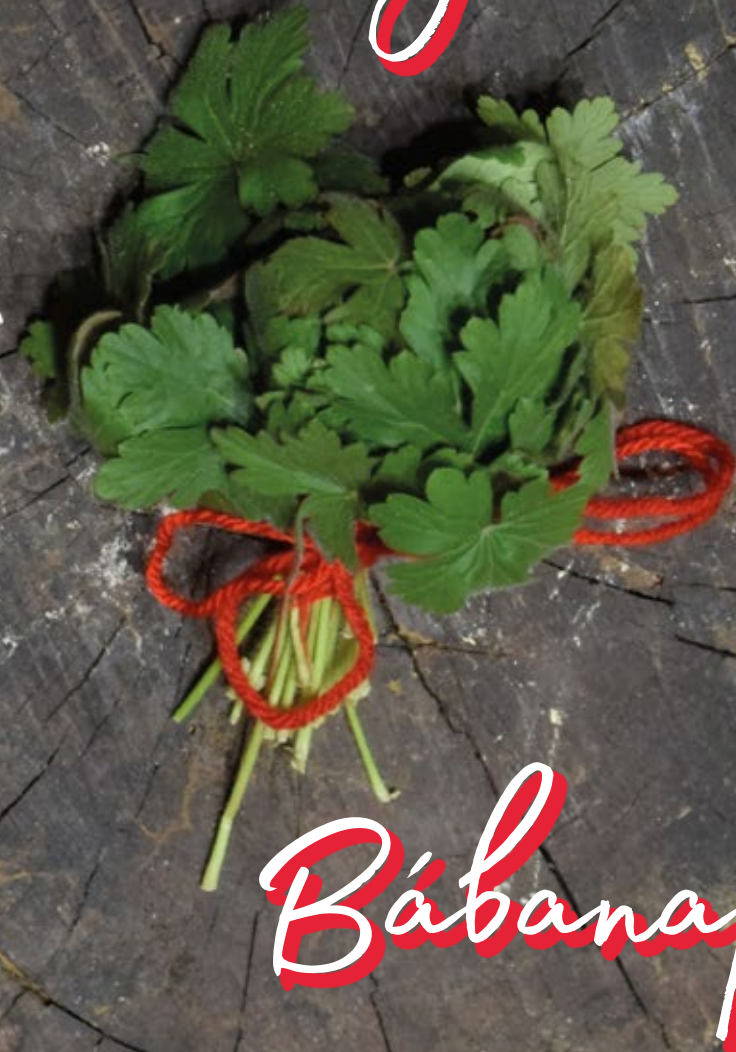

ПИСМО

от Асен Разцветников

Рано, рано отзарана
гойде Врабчо през Балкана
и донесе бърза книга:
“Дядо Коледа пристига!”
Той в среднощ ще бъде тука,
той по портите ще чука,
ще изходи всички двори,
всички стаи ще отвори,
всеки дом ще благослава
със любов, имот и здраве
и без много шум и врява
ред поредом ще гарява:
на момиченцата малки -
буйки, кукли и грънкалки,
на момченцата добрички -
книжки, чанти и шейнички!

Бабинден

Вáванар

На **29 януари 2025 г.** (неделя) от 15.00 ч. ще се състои традиционният български празник, посветен на бабите-акушерки, на майчинството, на живота. Верни на традицията и тази година: ще представим обичая, ще благословим новородените, ще покажем песни, танци, ще участваме в кулинарната изложба. Очаквайте богата програма с изненади!

Чакаме Ви в Българския културен дом (Будапеща, IX кв., ул. Вагохиг №62)

2025. január 29-én (vasárnap) 15 órától a bábákat és szülésznőket, az anyaságot és az életet ünnepeljük a bolgár hagyomány szerint. Hagományainkhoz híven, mint minden évben bemutatjuk a tradicionális szertartást, megáldjuk az újszülötteket. Előadunk dalokat, táncokat, részt veszünk a kulináris kiállításban. Lesz gazdag műsor sok meglepetéssel!

Várjuk Önöket a Bolgár Művelődési Házban (1097 Budapest, Vágóhíd u. 62).

Българското републиканско самоуправление, Дружеството на българите в Унгария, Столичното българско самоуправление и редакцията на вестник „Български вестник“

Ви желаят весела Коледа и честита Нова година!

A Bolgár Országos Önkormányzat, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és a Bolgár Hírek szerkesztősége

békés karácsonyt és boldog új évet kíván!

dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke
Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének elnöke
Kalicov Vladimir, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat elnöke
Varga Szimeon, bolgár nemzetiségi szószóló

Дружество на българите в Унгария
Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560
<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление
Bolgár Országos Önkormányzat
1097 Bp., Fehér Holló utca 8. · tel.: +36 (1) 216-4210

Столично българско самоуправление
Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1097 Bp., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Български културен институт
Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrásy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

Посолство на Република България в Унгария
Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrásy út 15.
tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

Български застъпник в парламента
Bolgár Nemzetiségi Szószóló
1358 Bp., Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435

Българска православна църква „Св. Кирил и Методи“
Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom
1097 Bp., Vágóhíd u. 15. · tel.: +36 (1) 216-4211

Българско училище за роден език
Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1097 Bp., Fehér Holló utca 8. · tel.: +36 (20) 326-6755

Българска гъвеична малцинствена гетска градина
Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1097 Bp., Fehér Holló utca 8. · tel.: +36 (20) 250-7339

Български културен, документационен и информационен център
Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ
1097 Bp., Fehér Holló utca 8. · tel.: +36 (1) 216-4210

Изследователски институт на българите в Унгария
Bolgár Kutatóintézet
1097 Bp., Fehér Holló utca 8. · tel.: +36 (1) 216-4210

Издание на **БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ**

РЕДАКЦИЯ
Габриела Хаджикостова (главен редактор),
Кирил Наг, Йорган Тютюнко
– 1097 Будапеща, ул. Фехер Холо 8., +36 (1) 216 4210

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Унгарското правителство, на Българското самоуправление в Йожефварош, Българското национално самоуправление в Сигетсентмиклош и Българското самоуправление във II район на Будапеща

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Hadszikosztova Gabriella (főszerkesztő), Nagy Kiril,
Tütünkov Jordan
– 1097 Budapest, Fehér Holló utca 8., +36 (1) 216 4210

FELELŐS KIADÓ dr. Muszev Dancso

Megjelenik Magyarország Kormánya, a Józsefvárosi Bolgár Önkormányzat, Szigetszentmiklós Város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzata és a II. Kerületi Bolgár Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS
FesztNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink támogatója:

Унгаро-българска стопанска камара
Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara
1092 Bp., Ráday u. 33/a. · tel.: +36 (30) 655-9589
www.hbcc.eu

Ресторант Булгарден
Bulgarden Étterem
1097 Bp., Fehér Holló utca 6.
bulgarden.hu · foglalas@bulgarden.hu
tel.: +36 (70) 520-9068

ЯНУАРИ 2025

10.01 | 19.00 (петък)
Новогодишна вечеринка

място
Български културен дом
1097 Буганеца, ул. „Вагохиг“ № 62.

26.01 | 15.00 (неделя)

Бабинген

място
Български културен дом
1097 Буганеца, ул. „Вагохиг“ № 62.

2024 JANUÁR

01.10 | 19.00 (péntek)

Újévi bál

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

01.26 | 15.00 (vasárnap)

Bábanap

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

ФЕВРУАРИ 2024

11.02 | 10.00 (неделя)

Трифоновген

място
Български православен храм
„Св. св. Кирил и Методиј“
1097 Буганеца, ул. Вагохиг № 15.

02.11 | 10.00 (vasárnap)

Trifon-nap

HELYSZÍN
Szent Cirill és Szent Metód Bolgár
Ortodox Templom
1097 Budapest, Vágóhíd u. 15.